

Razvoj komunikacijskih vještina na stranom jeziku kao motivacijski čimbenik roditeljskog odabira igraonice na mađarskom jeziku

Ilić, Ivona

Undergraduate thesis / Završni rad

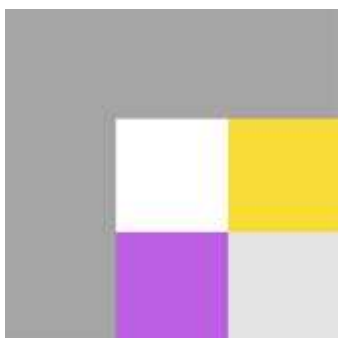
2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Education / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:141:376459>

Rights / Prava: [In copyright](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2021-02-28**

Repository / Repozitorij:

[FOOZOS Repository - Repository of the Faculty of Education](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

Ivona Ilić

**RAZVOJ KOMUNIKACIJSKIH VJEŠTINA NA STRANOM JEZIKU KAO
MOTIVACIJSKI ČIMBENIK RODITELJSKOG ODABIRA IGRAONICE NA
MAĐARSKOM JEZIKU**

ZAVRŠNI RAD

Osijek, 2020.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

Preddiplomski sveučilišni studij Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja

**RAZVOJ KOMUNIKACIJSKIH VJEŠTINA NA STRANOM JEZIKU KAO
MOTIVACIJSKI ČIMBENIK RODITELJSKOG ODABIRA IGRAONICE NA
MAĐARSKOM JEZIKU**

ZAVRŠNI RAD

Predmet: Pedagoška komunikacija

Mentor: dr. sc. Rahaela Varga, docentica

Student: Ivona Ilić

Osijek, srpanj, 2020.

SAŽETAK

U igraonicama je za odgojni rad odgojitelja presudna komunikacija s djecom. U interakciji odgojitelja i djeteta, odgojitelj verbalnim i neverbalnim znakovima pokušava prenijeti određenu poruku djetetu, a ta poruka ne mora nužno biti na materinskome jeziku, već može biti na jeziku koji je djetetu strani jezik ili drugi jezik. U oba slučaja primjetan je pozitivan utjecaj viđejezičnosti na kognitivni, lingvistički i socijalni razvoj djeteta, a taj je utjecaj još izraženiji je ako su djeca izložena različitim jezicima od najranije dobi. Cilj je istraživanja bio ispitati roditeljske motive za upis djece u igraonicu na mađarskom jeziku te utvrditi prepoznaju li važnosti razvoja komunikacijskih vještina na stranom jeziku. Uzorak ispitanika čine roditelji koji su upisali djecu u igraonicu Mađarske kulturne udruge "Pelmonostor" (MKE) koji se nalazi u Belom Manastiru. Podatci prikupljeni anketom pokazuju kako je razvoj komunikacijskih vještina kroz igru roditeljima najvažniji razlog upisa djece u igraonicu, dok manju važnost pridaju usvajanju mađarskog jezika.

Ključne riječi: igraonica, roditelji, komunikacijske vještine, rano usvajanje jezika, mađarski jezik

SUMMARY

In playrooms, the communication between an educator and a child plays a crucial role for developmental success. In that interaction, a certain message is conveyed to the child with verbal and non-verbal signs or symbols. That message does not have to be in their mother tongue, but can be in a second language or a foreign language. In both cases, the positive influence of plurilingualism is documented on the cognitive, linguistic and social level, and is more prominent when is implemented among young learners. The aim of the paper was to explore parental motives for enrolling children in a playroom in Hungarian, and to place the development of communication skills in a second/foreign language on the list of those motives. The participants were the parents who enrolled their children in the playroom of the Hungarian Cultural Association "Pelmonostor" (MKE), which is located in Beli Manastir. The data shows that the development of communication skills through play is the number one reason for parents to enroll their children in the playroom, while they attach less importance to the acquisition of the Hungarian language.

Key words: playroom, parents, communication skills, early language acquisition, Hungarian language

SADRŽAJ

1. UVOD	7
2. KOMUNIKACIJA U IGRAONICI.....	8
2.1. Važnost komunikacije u odgojno obrazovnom procesu	8
2.2. Vrste komunikacije zastupljene u igraonici.....	9
2.3. Razvoj komunikacijskih vještina u igraonici.....	10
3. RANO UČENJE STRANOG JEZIKA	12
3.1. Sposobnosti predškolske djece	12
3.2. Utjecaj dvojezičnosti na dječji razvoj.....	14
3.3. Uloga igre u poučavanju stranog jezika	15
4. ULOGA RODITELJA U RAZVOJU KOMUNIKACIJSKIH VJEŠTINA.....	17
4.1. Roditelj kao primarni odgajatelj.....	17
4.2. Roditeljska motivacija za uključenost u odgoj djece.....	19
5. METODOLOGIJA ISTRAŽIVAČKOG RADA	22
5.1. Vrsta istraživanja	22
5.2. Cilj istraživanja.....	22
5.3. Zadatci istraživanja	22
5.4. Sudionici istraživanja.....	22
5.5. Instrument istraživanja	23
5.5. Postupak prikupljanja podataka.....	23
5.6. Način obrade podataka	23
6. REZULTATI I RASPRAVA	24
7. ZAKLJUČAK	26
8. LITERATURA	27
9. PRILOZI.....	29

1. UVOD

Od samoga početka djeca počinju komunicirati s odraslima i pritom stječu spoznaje koje povezuju u smislenu cjelinu pomoću unutrašnjeg govora. Dijete se svakodnevno susreće s jezikom - u okolini, u igri, kroz različite medije, slikovnice, plakate i slično. Već se u vrtiću dijete počinje susretati s jezikom određene kulture, a često se susreće i s višejezičnošću unutar obitelji. Postoje razlike između usvajanja drugog jezika i učenja stranog jezika, jer se usvajanje drugog jezika odvija zajedno s materinskim jezikom, djetetu se drugi jezik razvija spontano u prirodnoj okolini, učenje potiču situacije i samo okruženje u kojem se dijete nalazi. Unutar obitelji ili kroz igru s drugom djecom nužno je da se koristi drugim jezikom, dok je učenje stranog jezika neprirodna, planirana nastava od nekoliko sati gdje im se organizirano prenosi određeno znanje (Vilke, 1991). Prema istraživanjima (Peal i Lambert, 1962, prema Vilke, 1991) usvajanje drugog jezika, uz materinski jezik, omogućuje djetetu bolje rezultate tijekom školovanja, jer djeca koja su izložena takvom procesu odrastanja imaju mentalnu fleksibilnost, sposobnost boljeg i kvalitetnijeg formiranja koncepata, tvrde kako su bilingvalna djeca inteligentnija. Prvi dani djetetova života se odvijaju u okruženju obitelji koji su prvi činioci poticanja razvoja govornih komunikacijskih vještina. Postoje određena pravila unutar obitelji koja određuju komunikaciju, a ako su određena pravila suviše kruta ne stvara se povoljno okruženje za razvoj komunikacijskih vještina (Reardon, 1998).

Kao što je prethodno navedeno, obitelj, roditelji, višejezičnost te okolina blisko su povezani s kvalitetom djetetovog razvoja komunikacijskih vještina. Usmjeravajući se prema tome, u ovom sam istraživanju nastojala istražiti motive roditeljskog odabira igraonice na mađarskom jeziku. Ova je tema odabrana zbog uvida u dobrobiti igraonice na mađarskom jeziku koje prepoznaju njihovi roditelji. Vrlo je važno koji je roditeljev motiv za upis u igraonicu, različite su vrste roditeljstva koje potiču djecu na višejezičnost te naposljetku na njihov intelektualni i govorni razvoj. Glavni cilj istraživanja bio je istražiti motivacijske čimbenike roditeljskog odabira upisa u igraonicu na mađarskom jeziku koji je ispitan anketiranjem roditelja koji su upisali djecu i igraonicu.

2. KOMUNIKACIJA U IGRAONICI

2.1. Važnost komunikacije u odgojno obrazovnom procesu

Komunikacija predstavlja važan aspekt u životu svakog pojedinca. Komuniciramo na različite načine, primjerice kako bismo stvorili prijateljstva, proširili svoja znanja i informacije, primali i odašiljali obavijesti. U komuniciranje se podrazumijevaju najmanje dvije osobe, interakcija između dvije osobe predstavlja razmjenu informacija te komuniciranje jedni s drugima, a ne jedni drugima. U interakciji se nalaze poruke koje se sastoje od različitih simbola. Simboli se ne iskazuju samo u riječima, već i u raznim gestama, slikama, zvukovima. Riječ kao jedna od simbola može imati različita značenja, kao primjerice riječ dom, ona nekome može označavati mjesto rođenja ili može značiti vlastitu kuću. Komunikacija se ne iskazuje samo riječima, ona je vidljiva i u osjećajima i mislima koje pokazuju i različite vrste komunikacije (Reardon, 1998). Ne postoji ljudska zajednica bez komuniciranja, takav složeni, prilagodljiv i izražajni sustav, kao što je ljudski jezik, pomaže nam u razmjenjivanju određenih informacija i poruka koje su bitne za misli, osjećaje, doživljaje i iskustva (Comrie i sur., 2003, prema Šego, 2009). Komunikacija ne predstavlja samo prenošenje obavijesti ili poruka putem govora, već i pisanom riječju, dodirima, pantomimom, pogledima, slikama, glazbom, pokretima, plačem, mirisima, ali ono što svakodnevno koristimo kako bismo što jednostavnije prenosili određenu poruku jest usmeni i pismeni oblik komuniciranja (Pavličević-Franić, 2005, prema Šego, 2009). Osim odašiljanja poruka, važno je i primiti poruku na odgovarajući način, za što je potrebno razvijati vještinu aktivnoga slušanja (Varga, 2016; Varga i Somolanji Tokić, 2015).

Kroz razgovor mi otkrivamo, usvajamo nešto novo i eksperimentiranjem dolazimo do nečeg novog. Pomoću interakcije s drugima prestajemo stvarati na temelju tuđih iskustava, već počinjemo stvarati vlastite različitosti, osobnu slobodu te takva vrsta slobode omogućava slobodan odabir što dovodi do razgovora s drugima i pomoću njega upoznajemo druge, prihvaćamo ili odbacujemo. Počinje se oblikovati samostalnost i odlučnost što dovodi do vlastite individualizacije pojedinca i njegovog izražavanja. Dva su pojma međusobno uvjetovana, što je kvalitetniji razgovor, to je kvalitetnija osobnost, ono je osnovno sredstvo razvoja, izražavanja i održavanja vlastite osobnosti (Brajša, 2000).

2.2. Vrste komunikacije zastupljene u igraonici

Najčešći oblik komunikacije je komunikacija između dvije osobe, licem u lice percepcijom verbalnih i neverbalnih znakova. Interakcija između odgojitelja u maloj grupi od 3 ili više osoba, odvija se u grupnom radu, međutim najprikladnijim oblikom za interakciju se smatra komuniciranje u paru gdje se u većoj mjeri pojavljuje empatički stav prema drugoj osobi i može se uspostaviti kvalitetnija interakcijska povezanost. Takve osobe koje komuniciraju licem u lice nalaze se u neposrednoj okolini koje primaju i šalju poruke putem verbalnih i neverbalnih znakova (Bratanić, 1993, prema Lukić, 2016).

Verbalna komunikacija uključuje govor i pismo, pomoću nje druge informiramo o objektivnim zbivanjima, idejama, mislima, zbivanjima i stanju u okolini u kojoj se nalazimo. U potpunosti je pod kontrolom i uključuje sadržajni aspekt komunikacije (Crnjac, 2007). Dva su aspekta verbalnog okruženja to su pozitivna i negativna, negativna okruženja pružaju djeci osjećaj bezvrijednosti, nedostatak ljubavi, nedovoljno pružanje pažnje i oblika komunikacije, ukoliko odgojitelj prilikom interakcije s djetetom ne pruži riječ kao da dijete nije tu, koristi pogrdne nazive ili određene nadimke s kojim dijete gubi samopouzdanje i motivaciju, te kada odgojitelj stavlja naglasak na ono što dijete ne može, takvi primjeri pokazuju negativno verbalno okruženje (Kostelnik i sur., 1993, prema Lukić, 2016).

Neverbalna komunikacija se definira kao komunikacija bez riječi (Knapp i Hall, 2010, prema Lukić, 2016). Bez obzira na trenutak gdje ne koristimo riječi i dalje komuniciramo putem pokreta tijela, izraza lica i pomoću znakova šaljemo određene poruke o osjećajima svakog pojedinca (Rijavec i Miljković, 2002, prema Lukić, 2016). Neverbalna komunikacija se događa spontano (Burić Moskaljov, 2014, prema Lukić, 2016).

U interakciji odgojitelja i djeteta vrlo su važna dva aspekta komunikacijskog procesa, to su pošiljalac poruke i primatelj. Odgojitelj verbalnim i neverbalnim znakovima pokušava prenijeti određenu poruku djetetu, koji je u takvom procesu primatelj, da bi ju dijete razumjelo ono mora čuti i razumjeti, važno je u komunikacijskom procesu uskladiti poslano i primljeno poruke kako bi se razgovor smatrao uspješnim (Brajša, 1994, prema Crnjac, 2007).

2.3. Razvoj komunikacijskih vještina u igraonici

Igraonica koja je predmet ovoga istraživanja je igraonica na mađarskome jeziku organizirana u sklopu kulturne udruge Mađara u Belom Manastiru. MKE Pelmonostor je udruga osnovana 1997. godine za pripadnike mađarske nacionalnosti grada Belog Manastira. Udruga je registrirana 1998. godine i započela je sa svojim aktivnostima na način da je u početku formiran pjevački zbor i aktivnosti za djecu mađarske nacionalnosti iz grada i okolice. Nakon određenog vremena došlo je do proširenja sekcija te se formirala folklorna sekcija mladih. Od početka rada udruge uključene su aktivnosti i za mlađu dobnu skupinu gdje su se postavljale aktivnosti za očuvanje jezika i prenošenje običaja baranjskih Mađara na nove generacije. Svake godine se pokušava privući što veći broj djece i pomoću aktivnosti njegovati materinski jezik ili učenje drugog stranog jezika. Igraonica je započela sa svojim radom uz suradnju s gradom Mohacsom uz čiju je pomoć pokrenut rad koji se nastavlja svake slijedeće godine sve do danas. Podatci govore kako su većina članova udruge MKE Pelmonostor svoja prva iskustva stekla u dječjoj igraonici na mađarskom jeziku (Juhas i Matijaković, 2015).

U igraonicu tijekom 2019./2020. godine dolazi sedmero članova mješovite dobne skupine u rasponu od 3-9 godina. Igraonica na mađarskom jeziku održava se svakog četvrtka od 17-19h. Aktivnosti se usmjeravaju prema željama djece u dogovoru s odgojiteljicom, godišnjim dobima, kroz razgovor, formulaciju ciljeva, organizaciju prostorno-materijalnog okruženja, organizaciju više centara i izbor sadržaja.

Aktivnosti se usmjeravaju na razvoj socijalnih, intelektualnih, glazbenih i tjelesnih sposobnosti. Tjelesne sposobnosti uključuju trčanje, bacanje, gađanje, provlačenje, skakanje, guranje, učenje mađarskog tradicionalnog plesa što razvija preciznost, koordinaciju, ravnotežu, socijalne kompetencije uključuju igranje društvenih igara, simbolička igra, učenje pjesmica na mađarskom jeziku, igre koje uključuju međusobnu suradnju i razvijanje govornih sposobnosti. Intelektualne i glazbene sposobnosti uključuju aktivnosti za poticanje razvoja fine i grube motorike, kao što su igre za crtanje, bojanje, slagalice, mozgalice, zagonetke, igre za rješavanje određenog problema, slušanje glazbe na mađarskom jeziku i ples koji su poticaju za razvoj ritma, sluha i upoznavanje različitosti.

U igraonici se zastupa ravnopravan odnos gdje se kroz razgovor pristupa svakom individualnom djetetu te se na osnovu informacija pružaju poticajne aktivnosti i materijali koji pomažu u

daljnjem razvoju djeteta na raznim područjima. Odgojitelj pruža različite centre aktivnosti, ali dijete usmjerava prema slobodnom izboru gdje može istraživati i otkrivati. Odgojitelj povremeno obilazi centre aktivnosti kako bi djeca dobila dojam prisutnosti odgojitelja koji reagira na dječje potrebe i potiče slobodu izražavanja.

3. RANO UČENJE STRANOG JEZIKA

3.1. Sposobnosti predškolske djece

Prva faza naziva se senzomotorno razdoblje inteligencije u dobi od rođenja do dvije godine. U tom razdoblju dijete pokušava shvatiti okolinu i manipulirati njome pomoću sisanja, guranja, griženja. Djeca na fizički način pokušavaju otkriti funkcioniranje svijeta oko njih te nastoje otkriti o čemu je riječ. U ovoj fazi dijete počinje i sa svojim govorom, započinje postupak otkrivanja da svaka stvar, ljudi, događaji imaju svoja imena. U imenovanju, dijete mora znati kako predmet, osoba zadržava svoj identitet bez obzira na njezinu promjenu, primjerice ako je majka promijenila odjevu predmet i dalje je ona ista osoba. Zapčinje asocijativni kompleks, proces gdje dijete povezuje značajke jedne situacije sa značajkama druge situacije. Uz proces asocijativnog kompleksa, javlja se i lančani kompleks, proces oblikovanja raznih asocijacija u više situacija samo jedne riječi, primjerice dijete će za riječ "voda" označavati vodu u cijevi za polijevanje, vodu u kadi i niz drugih primjera (Vigotsky, 1934, 1962, prema Reardon, 1998). Do procesa nadgeneralizacije dolazi tako što dijete unatoč svojem trenutnom govornom ograničenju, želi opisati različite situacije (Piaget 1959, prema Reardon, 1998). Početak djetetove komunikacije uključuje neverbalni oblik komunikacije, na zvučni podražaj dijete dogovara pokretom. U trenutku kada se dijete priključi vanjskom svijetu dolazi do plača, to je prvo sredstvo izražavanja, kasnije dolazi do gukanja i osmijeha koji će prikazivati osjećaj zadovoljstva. U svakodnevnom su doticaju s okolinom, djetetov govorni razvoj se povećava i dolazi do postupnog usvajanja jezika (Šego, 2009).

Drugo razdoblje naziva se predoperacijsko razdoblje u dobi između dvije i sedam godina. U drugom razdoblju dijete se počinje koristiti simbolima, ali u njima ima mnogo logičkih pogriješaka i kontradikcije te počinje prilagođavanje govora potrebama drugih osoba i postavljanje pitanja. Pomoću pitanja dijete pokušava istraživati i shvatiti okolinu. Do pete godine dijete razgovara sa samim sobom u prisustvu drugih osoba gdje pomoću pitanja očekuje odgovor, ali ga njegov "partner", odnosno predmet, ne sluša stoga se to pretvara u kolektivni monolog. U dobi od tri godine djeca provode postupak kolektivnog monologa, ali ne očekuju odgovor na svoja postavljena pitanja. Djeca počinju razgovarati, a ne samo govoriti u prisutnosti drugih u dobi od približno pet godina. Brzim postupkom postavljanja pitanja mogu odmah istraživati i usvajati okolinu, ne moraju čekati da se dogodi neki oblik situacije kako bi ga mogli istražiti. U predoperacijskom razdoblju javlja se doslovno učenje pravila iz okoline postupkom usvajanja ponašanja odraslih i starije djece, pravila su za njih nepromjenjiva u toj

dobi gdje ne postoje iznimke zbog nemogućnosti shvaćanja da mogu mijenjati, prilagoditi pravila situaciji (Piaget, 1959, prema Reardon, 1998). Dolazi do usvajanja jezika na dvjema razinama, to je razina koja je urođena i koja je zajednička svim jezicima i pravila pomoću kojih dijete pokušava razumjeti i slagati riječi u smislenu cjelinu u pisanom i usmenom obliku (Pavličević-Franić, 2005, prema Šego, 2009). Nagli razvitak omogućuje djetetu razvoj pažnje i shvaćanje namjere drugih ljudi (Tomasello, 1999, prema Maričić, Kelić i Capanec, 2012).

Treća razvojna faza naziva se razdoblje konkretnih operacija u dobi između sedam i jedanaest godina. Dijete u ovoj fazi usvaja pojmove prostora, broja, vremena, logičnosti i konzervacije. Konzervacija predstavlja shvaćanje o istoj količini nekog predmeta, tvari bez obzira na njihovo premještanje, primjerice, premještanje kockica iz veće manje posude u veću, broj kockica ostaje isti. Međutim u toj dobi još ne mogu shvatiti nevidljive događaje. Djeca u fazi konkretnih operacija počinju surađivati s drugima, naglasak je na društvenim interesima. Djeca u dobi od sedam godina postupno razvijaju apstraktno razmišljanje. Takvi razgovori uključuju rasprave o realnosti nekog događaja i akcije. Prije ovog razdoblja oni bivaju egocentrični, igraju se za sebe, ne nastoje surađivati u igri, tek se između sedam i osam godina javljaju počeci socijalizacije i socijaliziranog mišljenja. Za suradnju u igri, počinju prihvaćati zadana pravila nakratko, ne mijenjaju ih iako znaju da imaju mogućnosti mijenjanja, istinski vjeruju u jedanput zadana pravila (Piaget, 1960, prema Reardon, 1998). Dijete i dalje širi svoje govorne sposobnosti i ovladava složenije gramatičke strukture (Šego, 2009).

Četvrta faza naziva se razdoblje formalnih operacija u dobi između jedanaeste i petnaeste godine. Razdoblje predstavlja sposobnost upravljanja apstraktnih i hipotetskih situacija i objekata. Djeca počinju razumjeti uzročno-posljedične veze te mogu zaključivati na osnovu pojedinih podataka. Shvaćanje pravila igre se mijenja, počinju shvaćati kako ona nisu apsolutna i da su promjenjiva i njihova sloboda biranja. Određenih pravila se pridržavaju sve dok održava međusobno slaganje. U dobi od jedanaest godina počinju shvaćati pojam autonomije gdje se javljaju posljedice u ponašanju, počinju preispitivati određena pravila u društvu, iznositi vlastita mišljenja suprotstavljajući se tuđim mišljenjima te tim postupkom otkrivaju granice između sebe i drugih i razumijevanje drugih (Piaget, 1960, prema Reardon, 1998). „Svako je dijete, međutim, jedinstveno i slijedi svoj razvojni put.“ (Šego, 2009, str. 8).

3.2. Utjecaj dvojezičnosti na dječji razvoj

Uz razvoj materinskog jezika kod djece, vrlo često postoji uz njega i učenje drugog stranog jezika. Razlozi mogu biti različiti, dvojezičnost unutar obitelji, u vrtiću, kroz zajedničku igru, primjerice dijete je rođeno u obitelji gdje je majka Mađarica dok je otac Hrvat. Postoje razlike između usvajanja drugog jezika i učenja stranog jezika, usvajanje drugog jezika se razvija zajedno s materinskim jezikom, djetetu se drugi jezik razvija spontano u prirodnoj okolini, učenje potiču situacije i samo okruženje u kojem se dijete nalazi gdje unutar obitelji ili kroz igru s drugom djecom je nužno da se koristi drugim jezikom, dok učenje stranog jezika je neprirodna, planirana nastava od nekoliko sati gdje im se organizirano prenosi određeno znanje. Usvajanje drugog jezika, odnosno usvajanje jezika koji je prisutan u okolini odrastanja, vodi prema dvojezičnosti odnosno bilingvizmu, dok učenje stranog jezika, organizirano nastavno učenje uz djetetov trud i dobru motivaciju, vodi prema bilingvizmu (Vilke, 1991).

Prema istraživanjima (Peal i Lambert, 1962, prema Vilke, 1991), usvajanje drugog jezika uz materinjski jezik omogućuje djetetu bolje rezultate tijekom školovanja, jer djeca koja su izložena takvom procesu odrastanja imaju mentalnu fleksibilnost, sposobnost boljeg i kvalitetnijeg formiranja koncepata, tvrde kako su bilingvalna djeca inteligentnija. Djeca razumiju određenu poruku koju im odrasla osoba prenosi te pokušavaju usvojiti određene verbalne iskaze za bolje razumijevanje (Bruner, 1983, prema Maričić, Kelić i Capanec, 2012). Prema istraživanjima, bilingvalna djeca pokazala su slabije rezultate u poznavanju riječi materinskog jezika, zbog razdvojenosti učenja riječi na dva jezika, zbrojem riječi oba jezika, bilingvalna djeca naučila su uobičajen broj usvojenih riječi od monolingvalne djece. Djeca koja se koriste u komunikaciji s dva jezika, često miješaju riječi jednog jezika, te u njihovim iskazima postoje riječi iz oba jezika, primjerice: "Moj tata spika engliš" (Vilke, 1991, str. 92). Javlja se svjesno ponašanje, kao što se prebacivanje koda, kada dijete pri objašnjavanju ili rješavanju nekog nesporazuma pokušava objasniti, ali ne pronalazi riječi jednog jezika stoga se posluži riječima drugog jezika kako bi postiglo jasno objašnjenu situaciju. Istraživanja su pokazala kako bilingvizam pozitivno utječe na socijalni djetetov razvoj (Vilke, 1991).

Uloga roditelja predstavlja izbor hoće li dijete potaknuti i pružiti mu uz materinjski jezik, usvajanje drugog jezika, dok neki roditelji nemaju izbora zbog uvjeta u kojima su se našli, jednako tako roditelji prilagođavaju svoj govor kako bi dijete što lakše usvojilo nove riječi i obrasce (Cameron-Faulkner i sur., 2003, prema Maričić, Kelić i Capanec, 2012).

Roditelji usvajanju drugog jezika mogu izložiti dijete od samoga rođenja dok neki roditelji čekaju određenu fazu razvoja. Ako se dijete nalazi u sredini gdje se ne govori njegovim materinskim jezikom, postepeno u vrtiću i ostalim ustanovama dolazi u dodir s drugim jezikom. Kod upisa u vrtić takvog djeteta važno je da u skupini postoje djeca i odgojiteljica koji govore materinskim jezikom djeteta, dijete kroz igru te komunikaciju s odraslima i drugim sudionicima čuje jezik te ga postupno usvaja. Dijete vrlo brzo zaboravlja jezik ako ga se ne potiče i ne usvaja dovoljno, bitno je pri usvajanju drugog jezika ponavljanje i komuniciranje i na materinskom jeziku, boravak u sredini gdje se priča izvornim jezikom te da je dijete okruženo dobrim modelima (Vilke, 1991).

3.3. Uloga igre u poučavanju stranog jezika

Dijete uči jezik kroz komunikaciju s roditeljima, braćom, sestrama, ostalima u igri, različitim ustanovama i slično. Najvažnije je dijete slušati s poštovanjem i uvažavanjem jer je slušanje najvažniji čimbenik govornog razvoja. Osoba koja komunicira dijete treba postaviti vlastiti govor razini djetetova govora koji će mu biti razumljiv, ako mu je razumljiv moći e određeni govor uvažiti te naučiti nešto iz njega. Ako dijete ne reagira na govor drugog sudionika tijekom interakcije, pristup ne odgovara te ga treba promijeniti (Macaulay, 1980, prema Vilke, 1991). Poticanje govora ne treba sadržavati naredbe, već kao najbolja pokazana metoda jest proširivanje djetetovog iskaza (Vilke, 1991). Vrlo je važno zainteresiranost djeteta prema jeziku, treba pričati o dnevnim događajima, o aktivnostima koje dijete provodi s odraslima, jedna od aktivnosti učenja jezika može biti simbolička igra, dijete lakše govori jezikom kojeg usvaja kroz lutku ili neki drugi predmet. Igra je složena, multifunkcionalna, neizdiferencirana aktivnost (Duran, 2003). Određenje igre može se povezati uz ponašanje, raspoloženja i socijalni kontekst koji pruža igru (Wood, 2009, prema Šagud, 2015). Igra sadržava bitne karakteristike za dijete kao što su rješavanje konflikta, oslobađanje napetosti te regulira spoznajni, fizički te socijalno-emocionalni razvoj (Matejić, 1978, prema Duran 2003). Tri su kategorije igre koje opisuju raznolikost, složenost, međuodnos, to su funkcionalna igra, simbolička igra te igra s pravilima. Funkcionalna igra opisuje nove funkcije motoričke, perceptivne i osjetne koje sazrijevaju u djetetu. Simbolička igra je igra uloga, aktivnost u kojoj dijete igra ulogu odraslog društva, motivirano okolinom u kojoj odrasta, usvaja ulogu odraslog, različitim predmetima pridodaje značenje određene situacije, pomoću ciljeva i normi prikazuje zanimanje odraslog (Elkonin, 1975, prema Duran, 2003).

Posljednja kategorija je igra s pravilima, igra s pravilima predstavlja igru sa senzomotoričkim kombinacijama kao što je primjerice loptanje ili intelektualne kombinacije, primjerice šah. Sadržava postavljena pravila kojih su preuzeti od generacija ili su dogovorena među sudionicima (Piaget, 1962, prema Duran, 2003). U dječjim aktivnostima odrasli u interakciji imaju izbora modelirati igru, izravno voditi aktivnost, osigurati materijalno okruženje (Šagud, 2015). Međutim, slobodna igra omogućuje djetetu kreiranje vlastitog kurikuluma što mu omogućuje fleksibilnost na različitim područjima (Curtis i Carter, 2008, prema Šagud, 2015). Interakcija, zajedničko postavljanje i poštivanje pravila, razumijevanje u grupi zahtijeva suradnju, u igri se javlja odnos suprotstavljanja i odnos suradnje te njihova kombinacija. Unisone igre su igre gdje djeca izvode pjesmu, govor ili aktivnost, prisutne su među djecom koje ih kasnije samostalno izvode te prenose slijedećim generacijama. Odrasli u folkloru izvode unisone izvedbe, kao što su primjerice dvije linije gdje sudionici prilaze jedni drugima te se udaljavaju, može se javiti i motiv povlačenja, takav oblik je prisutan i u dječjim igrama (Duran, 2003).

Čitanje je također jedan od poticaja usvajanja jezika, učenje pjesmica, brojalica, postavljati aktivnosti koje će sadržavati određeni cilj uz jezik kojeg usvaja, dok tihe aktivnosti nisu pogodne za jezični napredak jer ga se tada malo upotrebljava. Učenje stranog jezika u djetetovom životu može obilježiti razdoblje učenja dva do tri puta tjedno u vrtiću, školi, igraonici ili drugoj grupi. Motivacija djeteta dolazi u upit, jer se za sporazumijevanje koristi materinskim jezikom, učenjem novog stranog jezika riječi, izreke su nepoznate te ne vide smisla u učenju novoga jezika. Kako bismo došli do cilja učenja, treba se otkriti pogodno razdoblje za početak učenja gdje će dijete imati motivaciju za daljnje napredovanje. Dijete predškolske dobi može naučiti napamet pjesmicu ili reagirati na određenu situaciju, ali to ne predstavlja razumijevanje jezika, već naučeno ponašanje. Vrlo često se smatra kako procesi usvajanja i učenja jezika, djeca čine na jednak način (Vilke, 1991).

4. ULOGA RODITELJA U RAZVOJU KOMUNIKACIJSKIH VJEŠTINA

4.1. Roditelj kao primarni odgajatelj

Prvi dani djetetova života se odvijaju u okruženju obitelji koji su prvi činioci poticanja razvoja govornih komunikacijskih vještina. Postoje određena pravila unutar obitelji koja određuju komunikaciju, ako su određena pravila suviše kruta, dolazi do opasnosti u razvijanju djetetove komunikacije. U takvom okruženju mala je mogućnost mašti, raspravljanju, iznošenja vlastitog mišljenja i provođenja vlastitih pravila za vlastitu dobrobit. Djeca uče da postoje samo ispravno i neispravno ponašanje koje gasi kreativnost, slobodu stvaranja mašte i misli. U otvorenom komunikacijskom okruženju pravila su prilagodljiva, dijete ima slobodu iznošenja vlastitog mišljenja i ispravljanja bez da se ugrožava autoritet određene osobe. Tako dijete pronalazi različita rješenja u rješavanju problema. Problemi koji se javljaju u zatvorenoj komunikaciji su ne uvažavanje tuđeg mišljenja, uvjerenje da je samo jedno zadano pravilo i način razmišljanja ispravan te da ne postoji drugi način za rješavanje problema, dolazi i do problema izražavanja osjećaja. U otvorenoj komunikaciji određene odluke donose se raspravom gdje se potiče izražavanje vlastitih osjećaja uz poštivanje i poneko autoritativno pravilo. Takvim načinom djecu se uči da postoje različiti načini u postizanju jednog cilja (Wood, 1981, prema Reardon, 1998).

Prvi učitelji su roditelji, njihovo zalaganje, pružanje ljubavi, dobrog primjera i modela te temeljnog shvaćanja roditeljske uloge kasnije se prikazuju kao rezultat djetetovog cjelokupnog formiranja te ponašanja (Previšić, 2003, prema Pintar, 2018). Puljiz i Bouillet (2003, prema Pintar, 2018) navodi kako je obitelj mjesto koje utječe na sudbinu svakog pojedinca. Previšić (2003, prema Pintar, 2018) smatra obitelj zajednicom u kojoj se uspostavljaju emocionalni i socijalni odnosi koji su vrlo važni za daljnji razvoj pojedinca. Roditelji su prvi modeli identifikacije, društvenosti, imitacije djeci (Ljubetić, 2007, prema Pintar, 2018). Važno je uspostaviti kvalitetan kontakt s djetetom koji se temelji na povjerenju, sigurnosti, pripadnosti te odgovornosti (Jurčević- Lozančić, 2011, prema Pintar, 2018).

Bašić (2011, prema Pintar, 2018) smatra kako je važno uspostaviti kvalitetnu emocionalnu vezu s djetetom koja će biti temelj za psihičko zdravlje, obiteljsku ljubav što dovodi do pozitivnog djetetovog stava kada dođe vrijeme za proces prvog doticaja s vršnjacima, očekivat će pozitivne nove situacije. Prvi učitelji su upravo roditelji, njihovo zalaganje, pružanje ljubavi, dobrog primjera i modela te temeljnog shvaćanja roditeljske uloge kasnije se prikazuju kao rezultat djetetovog cjelokupnog formiranja te ponašanja (Previšić, 2003, prema Pintar, 2018).

Struktura obitelji može biti raznolika, prema odnosu roditelja i djeteta, prema bračnom statusu roditelja, prema broju roditelja u obitelji te roditeljskoj seksualnoj orijentaciji (Wise, 2003, prema Maleš, 2012). Postoje i obitelji u kojima djetetu nisu biološki roditelji, u kojem je samo jedan roditelj biološki, rekonstruirane obitelji, izvanbračne zajednice i slično (Maleš, 2012). Na karakteristike roditeljstva utječe i dob, adolescentska dob vrlo često se smatra nepovoljnom za stvaranje obitelji zbog nemogućnosti obavljanja roditeljske uloge u potpunosti, otežanost školovanja, ekonomskog stresa, nedovoljno razvijenih roditeljskih vještina te drugih zadaća vezanih uz adolescentsku dob, dok se srednja dob smatra nepogodnom zbog drugih problema (Lacković- Grgin, 2011, prema Pintar, 2018).

Obrazovanje u obitelji predstavlja ciljani roditeljski odgojni stil, obrazovaniji roditelji usmjeravaju se prema demokratskoj atmosferi, poštivajući i autoritativan način komuniciranja gdje je prisutna pažnja i uvažavanje svakog pojedinog člana obitelji, dok se kod roditelja nižeg obrazovanja češće usmjerava na naglašavanje važnosti socijalnih pravila (Družinec, 2016, prema Pintar, 2018). Važan utjecaj ima i siromaštvo kao čimbenik, vrlo često zbog nezadovoljavanja osnovnih kvaliteta života, roditelji podliježu prevelikom i grubom autoritativnom stilu, neprihvatanje i promišljanje razloga neposlušnosti i neprihvatljivog djetetovog ponašanja te dolazi do kasnijeg agresivnog ponašanja u obrazovnim ustanovama kao što je početno školsko razdoblje (Čudina- Obradović i Obradović, 2006, prema Pintar, 2018). Velik broj roditelja se pri odgoju oslanja na prirodno znanje o djetetu bez teorijskog dijela poznavanja osnovnog dječjeg razvoja, potrebama te njihovim uzrocima ponašanja (Previšić, 2003, prema Pintar, 2018).

4.2. Roditeljska motivacija za uključenost u odgoj djece

Postoje različiti-su tipovi roditelja, jedan od je postmoderna obitelj. Jedan od problema kojih se javljaju u postmodernoj obitelji interes prema dominaciji pojedinca, puno vremena se provodi u stvaranju vlastite karijere, vlastitih interesa i hobija dok se obiteljske vrijednosti u tradicionalnom smislu zanemaruju. U ostvarivanju obitelji je važno da je cilj zajednička suradnja te stvaranje poticajnih i zdravih životnih uvjeta. Postmodernoj obitelji često dolazi do razilaženja zbog težnje za slobodom što dovodi do raspada obitelji, uzroci koji se smatraju su sebičnost, sukobi, nedostatak suradnje i ulaganja vremena u cjelokupan proces te slabljenje međusobnih društvenih odnosa (Raboteg- Šarić, Pećnik, Josipović, 2003, prema Maleš, 2012). Bernandes (1997, prema Maleš, 2012) govori kako je vrlo važno uvažavanje različitosti i strukture pojedinih obitelji, a ne postavljanje u istu definiciju koja se smatra jedninom ispravnom. Svako nekvalitetno i neadekvatno roditeljstvo dovodi do poteškoća u razvoju djeteta na psihičkom funkcioniranju svakog pojedinog djeteta, svako nedovoljno pružanje pažnje, osjećaja ljubavi i prihvaćanja dovodi do socioemocionalnih poteškoća koje dovode do nepoželjnih oblika ponašanja. Važno je razmotriti postupke i stilove odgoja i roditeljstva kako bi se pružila adekvatna skrb, osobne i okolinske čimbenike koji uvelike utječu na kvalitetu roditeljskog procesa (Pintar, 2018)

Uloga roditelja je pružiti djetetu što kvalitetniju sliku modela, pružanje socioemocionalnog konteksta te poticanje rasta i razvoja za odraslu dob i zdrave međuljudske odnose te suradnja sa stručnjacima te društvom koji je uključen u cjelokupni proces djetetova odrastanja (Pintar, 2018). Cilj rada je prikazati važnosti odgovornosti i ulogu u djetetovom zdravom razvoju te kakvu ulogu ima igra s roditeljima u djetetovom životu.

Jedan od čimbenika ophođenja roditelja prema djetetu jest roditeljska te društvena slika (Bašić, 2011, prema Pintar, 2018). Čimbenik koji određuje proces roditeljstva i odgoja, je uvažavanje razvojne spremnosti djeteta, za takvu vrstu čimbenika vrlo je važno da roditelji posjeduju psihološko znanje o fazama djetetova rasta i razvoja, ako roditelji pokušavaju naučiti dijete vrstu vještine za koje ono još nije spremno, dolazi do frustracije i kod roditelja i kod djeteta. Često kod takve situacije rezultira se kaznom, ono što se pokazalo je da kazne nemaju nekakvog učinka na usvajanje pojedine vještine za koje samo dijete nije spremno, dijete kaznu doživljava kao znak odbacivanja i ne razumije. Roditelj djetetu treba objasniti posljedice djetetovog postupka te će tako najbrže naučiti. Takav odnos između roditelja i djeteta ne stvara prijatnu već međusobno uvažavanje i učenje za daljnji rast i razvoj u polju koje je samo spremno. Odnos

roditelja i djeteta je najjači identifikacijski model pokazivanja ljubavi, ukoliko je prisutno nasilje među članovima obitelji, neupitno dolazi do osjećaja straha, srdžbe, mržnje, gađenja te ostalih negativnih emocija. Važno je istaknuti samo neželjeno ponašanje, a ne cijelu osobnost, koristiti se epitetima koji će stvoriti negativnu sliku djeteta o samom sebi te će mu utjecati na cjelokupnu osobnost. Otvorena komunikacija jedan je od čimbenika zdravog odnosa, otvorena komunikacija podrazumijeva samootvaranje te aktivno slušanje sugovornika, uvažavanje njegovog mišljenja te sloboda u izboru mišljenja sve do trenutka ugrožavanja djetetovog psihičkog razvoja. Svaki odnos roditelja i djeteta zahtjeva i neku vrstu autoriteta, postoji nekoliko roditeljskih stilova. Autoritativni roditelji pružaju i pokazuju puno ljubavi i topline, također i kontrole (Pernar, 2010). Takav stil roditeljstva je pogodan za rani djetetov razvoj, pružit će im adekvatnu skrb i postavljanje granica za njihovo samopouzdanje, znatiželje te dobrog akademskog uspjeha i slično. Prisutna je kvalitetna komunikacijska vještina s djetetom koja uvažava raspoloženje djeteta, poticanje te nije prisutno uvažavanje mišljenja samo odrasle osobe, kod takvog stila prisutno je poštovanje, povjerenje, iskrenost i slično.

U autoritarnom stilu roditeljstva prevladavaju granice pokazivanja osjećaja topline, pogoduje za razvoj agresivnosti, niska razina tolerancije na frustraciju, takav stil roditeljstva prikazuje dva monologa koji se međusobno ne susreću i ne pokušavaju uvažiti. Odnos roditelj i dijete temelji se na kaznama i nagradama, nadređenosti te podređenosti. U takvim obiteljima djeca razvijaju osjećaj straha, nepovjerenja, neiskrenosti, nepoštovanje. Popustljivi roditeljski stil je taj gdje roditelji su topli, puni pružanja ljubavi, ali i premalo zahtijevaju te ne postavljaju dovoljno granice za djetetov optimalan razvoj, ono što se kod djece javlja u ovakvom stilu jest nezrelost, impulzivnost i bez kontrole (Maleš, 2012).

Ravnodušni stil roditeljstva smatraju se najmanje zdravim za djetetov razvoj ličnosti, roditelji pokazuju vrlo malo ljubavi, ne postavljaju granice, ne pokazuju podršku te ponos na uspjehe. U takvom stilu roditeljstva djeca posjeduju osobine kao što su neposlušnost, neprimjereno sudjelovanje u aktivnostima te zahtjevnost. Postoje nekoliko pretpostavki zašto čovjek želi uspostaviti obitelj i kada, jedan od odgovora u odnosu roditelj- dijete je potreba za moći, vrlo često roditelji preko nadmoći nad djecom te odlučivanjem umjesto njih zadovoljavaju vlastite interese (Pernar, 2010). Svako dijete ima svoja određena prava koje roditelj mora pružiti, treba pripremiti dijete za život u zajednici, odgovornosti, suradnju, njegovanje veze i komunikacije prema ostalim članovima obitelji, jedinstvo, solidarnost, dijeljenje, a manje ponižavanje i kritiziranje (Raboteg- Šarić, Pećnik, Josipović, 2003, prema Maleš, 2012). Svakodnevne aktivnosti trebaju pružiti djetetu stjecanje životno važnih vještina gdje će moći uspješno

rješavati probleme te im odgovorno pristupiti. Dolazi do jaza kod roditelja između fizičkog kažnjavanja, smatraju ukoliko dijete ne dobiva fizičko kažnjavanje od strane roditelja, izgubit će njihov autoritet i poštovanje koje je nužno u odgoju, dok drugi pretjerano popuštaju te ne postavljaju zdrave i jasne granice za pravilan razvoj, neki roditelji su čak preuzeli su odgovornost sudbine djeteta te u potpunosti odlučuju umjesto njega, to voli, kakve obaveze treba imati, s čime se treba baviti i što je to što bi njega trebalo ispunjavati, dok je zapravo to prikaz ispunjavanja vlastitog roditeljskog nedostatka. Danas je vrlo teško odgajati, traži se puno više strpljenja, razumijevanje djeteta te znanja i vještine. U odgoju stoji i odgovornost države, koja treba pružiti adekvatna prava roditeljima i djeci, stvoriti uvjete za njihov optimalan rast i razvoj, odgojno- obrazovne ustanove trebaju pružiti niz međusobne potpore, suradnje, uvažavanje, komunikacije koja će pokazati kako cijeli proces brine za razvoj svakog pojedinog djeteta te da se roditelji uvažavaju kao pojedinci. U cijelom procesu, sve vrste obitelji imaju potrebu da se bez obzira na njihovu strukturu, prihvaćaju, tretiraju s ravnopravnošću, da se ne predstavlja jedna struktura kao jedina koja se preferira, koja je najpoželjnija, već da se sve vrste obitelji osjećaju da pripadaju te da različitosti nisu mjerilo lošeg ili dobrog odgoja, već se prihvaća sve što je dobro za razvoj djeteta. Često postoje i dani gdje se u obiteljima različite strukture mogu djeca osjećati manje vrijedno zato što nemaju nešto što druge obitelji imaju, stoga se treba obratiti pažnja na suradnju obitelji i ustanove te se trebaju uključiti svi članovi obitelji jednako (Maleš, 2012). Svaki pojedinac koji sudjeluje u procesu razvoja djeteta može utjecati na rad i svatko je odgovoran za krajnje rezultate (Maleš, 1996).

5. METODOLOGIJA ISTRAŽIVAČKOG RADA

Prije provođenja istraživanja, odobrena je provedba ankete od strane voditelja Mađarske kulturne udruge "Pelmonostor" (MKE) i od strane roditelja koji su upoznati s etičkim kodeksom istraživanja.

5.1. Vrsta istraživanja

Istraživanje u ovom radu, s obzirom na vrste pedagoških istraživanja, možemo svrstati u primijenjena empirijska istraživanja. Također, radi se o istraživanju sadašnjosti odgoja i obrazovanja. Istraživanjem će se prikupljati kvalitativni podatci tehnikom anketiranja.

5.2. Cilj istraživanja

Cilj istraživanja bio je otkriti motive zbog kojih roditelji upisuju djecu u igraonicu na mađarskom jeziku i utvrditi njihovu usmjerenost na razvoj komunikacijskih vještina na stranom jeziku.

5.3. Zadatci istraživanja

Kako bi se našao odgovor na istraživačko pitanje: *Koliko je roditeljima važan motiv razvoj komunikacijskih vještina na stranom jeziku pri odabiru igraonice na mađarskom jeziku?*

Postavljeni su sljedeći zadatci:

Zadaci istraživanja:

Z1: konstruirati upitnik za roditelje

Z2: anketirati roditelje

Z3: obraditi rezultate

Z4: rangirati rezultate

5.4. Sudionici istraživanja

Uzorak istraživanja obuhvaća 11 roditelja sedmero djece mješovite skupine u igraonici Mađarske kulturne udruge Pelmonostor (MKE) u Belom Manastiru. Od 11 roditelja, kod dvoje ne govori nitko mađarski jezik u obitelji, dok kod ostalih 9 barem jedan član u obitelji govori

mađarski jezik, kao što su primjerice baka, djeda, tetka, prabaka i slično. Dobna skupina djece koji pohađaju igraonicu na mađarskom je od 3-9 godina, od kojih je 3 dječaka i 4 djevojčice. Djeca igraonicu na mađarskom jeziku pohađaju u trajanju od 7 mjeseci do 3 godine.

5.5. Instrument istraživanja

Kao instrument istraživanja korištena je anketa, koja je pripremljena na temelju dosadašnjeg znanja i uz pomoć stručne literature. Anketom su ispitanici motivirani roditelja pri upisu djeteta u igraonicu na mađarskom jeziku.

5.5. Postupak prikupljanja podataka

Istraživanje je provedeno u lipnju 2020. godine u ustanovi Mađarske kulturne udruge Pelmonostor (MKE) u Belom Manastiru, gdje se i nalazi igraonica na mađarskom jeziku koju djeca pohađaju. Prije provođenja ankete i prikupljanja podataka istraživanja dobivena je dozvola za anketiranje od voditeljice udruge i pristanak roditelja. Održala sam roditeljski sastanak gdje sam objasnila svim roditeljima opis i svrhu istraživanja, bez prisile i sa mogućnošću odustajanja od istraživanja u bilo kojem trenutku. Za ispunjavanje ankete roditelji nisu bili vremenski ograničeni i zamoljeni su da na pitanja odgovaraju iskreno.

5.6. Način obrade podataka

Podatci dobiveni anketiranjem kvalitativno su analizirani te su prikazani tablično uz objašnjenje.

6. REZULTATI I RASPRAVA

S namjerom istraživanja roditeljske motivacijske i čimbenika odabira igraonice na mađarskom jeziku, roditeljima je ponuđena anketa s 10 razloga, čiju su važnost roditelji procjenjivali na Likertovoj skali od 1-5 (1 -Uopće nije važan do 5 -izuzetno je važan).

Kao što se vidi iz Tablice 1, na prvom mjestu ponuđenih razloga stoji razlog razvoj vlastitih komunikacijskih vještina. Razlozi kao što su zabava, razvoj dječje kreativnosti, i učenje surađivanja s različitom djecom dijele slijedeći rang. Učenje mađarskog jezika i druženje s drugom djecom razlozi su koji dijele slijedeće mjesto na rang ljestvici. Vezani rang također ostvaruje čuvanje djece, dok roditelji obavljaju svoje obveze, ali i prilika da se upozna vršnjake mađarske nacionalnosti. Na predpostljednje mjesto, sudionici istraživanja smjestili su usvajanje mađarske kulture, dok je na samom začelju igra s vršnjacima, kao najmanje važan razlog odabira igraonice na mađarskom jeziku.

Tabela 1. Razlozi za upis djeteta u igraonicu na mađarskom jeziku

Rang	RAZLOZI UPISA DJETETA U IGRAONICU NA MAĐARSKOM JEZIKU	M
1	razvoj komunikacijskih vještina	4,91
3	zabava	4,82
3	razvoj dječje kreativnosti	4,82
3	učenje surađivanja s različitom djecom	4,82
5,5	druženje s djecom	4,73
5,5	učenje mađarskog jezika	4,73
7,5	upoznavanje djece mađarske nacionalnosti	4,45
7,5	čuvanje djece	4,45
9	učenje o mađarskoj kulturi	4,36
10	igra s vršnjacima	4,27

Budući da je na prvom mjestu rangirano upravo razvijanje komunikacijskih vještina kod roditelja uključenih u odgoj i obrazovanje, očigledno je da razvoj dječjih komunikacijskih vještina predstavlja prioritet roditeljima, dok im učenje mađarskog jezika nije toliko važno. Roditelji su svjesni važnosti odgojnog rada na razvoju kako produktivnih, tako i receptivnih komunikacijskih vještina (Varga i Somolanji, 2015). Razvoj komunikacijskih vještina usko je

vezan uz razvoj socijalnih kompetencija koje dijete razvija tijekom cjeloživotnog učenja. Cjeloživotno učenje u predškolskoj dobi, kroz odgojni rad u grupi s djecom heterogenih sposobnosti kakav pronalazimo u upravo u igraonici, najviše pogoduje razvoju vještina prihvaćanja različitosti i međuvršnjačke suradnje (Varga, Peko i Sabljak, 2019). Također, iznenađuje da roditelji ne doživljavaju igraonicu kao mjesto na kojemu se odvija dječja igra, već prepoznaju vrijednosti igre u funkciji razvoja komunikacijskih vještina.

Premda učenje mađarskog jezika nije najvažniji razlog upisa u mađarsku igra, roditelji s svjesni i određenih prednosti koje učenje drugog jezika u ranoj dobi ima za cjelokupan razvoj djeteta. Prethodno su spomenuta istraživanjima koja potvrđuju da djeca izložena drugom jeziku posljedično imaju bolje rezultate tijekom školovanja, zahvaljujući razvijenijoj inteligenciji (Peal i Lambert, 1962, prema Vilke, 1991).

Odgojno-obrazovni rad igraonice ima i šire društvene razmjere, premda roditeljima društveni razlozi nisu najvažniji pri upisu djeteta u igraonicu. Važnije im je da dijete tijekom boravka u igraonici na mađarskom jeziku razvija komunikacijske vještine, da se zabavlja, druži i surađuje s drugom djecom više od toga da dijete uči mađarski jezik, upoznaje djecu mađarske nacionalnosti i uči o mađarskoj kulturi. Društveni odnosi na međunacionalnoj razini nisu prioritet među razlozima roditeljskog odabira igraonice na stranom jeziku, ali razvoj interkulturalne kompetencije među djecom vrijedan je cilj koji se postiže uključivanjem djece u rad igraonice (Varga, 2013).

Roditeljski motivi za upis djeteta u igraonicu na stranom jeziku usmjereni su prvenstveno na dobrobit djeteta (komunikacijsko-jezični razvoj, intelektualni i kreativni razvoj), a tek potom dobrobit roditelja (jer ne vide igraonicu kao puko „čuvalište“ djece) i međunacionalnih odnosa (razvoj socijalne i interkulturalne kompetencije).

7. ZAKLJUČAK

Tema ovog završnog rada bila je istražiti motivacijske čimbenike roditeljskog odabira igraonice na mađarskom jeziku na način da se utvrdi važnosti pojedinih motiva i odredi na kojemu se mjestu nalazi razvoj komunikacijskih vještina. Uključene su tvrdnje koje potiču dječji individualan razvoj, poticanje kreativnosti, samostalnosti, fleksibilnosti, socijalni, intelektualnih i tjelesnih kompetencija od strane roditelja, odgojitelja i same igraonice na mađarskom jeziku. U odgojno-obrazovnom procesu, razvijanje komunikacijskih vještina kao razlog odabira igraonice, trebao je biti među prvima, vodeći se po ostalim tvrdnjama drugih autora navedenih u ovome završnome radu, što se i pokazalo kao prvi razlog u cijeloj ljestvici. Uz razvoj komunikacijskih vještina, roditeljski razlog upisa je i usvajanje mađarskog jezika, ali taj razlog nije toliko prioritetan, premda se radi upravo o igraonici na mađarskom jeziku.

Prema podacima iz ankete, utvrdila se važnost rada igraonice, osmišljavanja različitih aktivnosti koje će uključivati brojne igre za razvijanje komunikacijskih vještina kao i govornog razvoja, intelektualnog, tjelesnog i socijalnog razvoja. Bez socijalizacije nemoguće je razvijati komunikacijske vještine, stoga su dobiveni rezultati poticaj za odgojitelja za osmišljavanje daljnjih aktivnosti koje će pružiti djeci kvalitetni rast i razvoj na hrvatskom i mađarskom jeziku.

Usprkos činjenici da je u ovom istraživanju sudjelovao mali broj roditelja (ali su sudjelovali roditelji sve djece koja pohađaju igraonicu), prikupljeni rezultati pružaju stvaran uvid u roditeljske motive jer se radi o roditeljima koji su i inače uključeni u cjelokupan rad igraonice na mađarskom jeziku, dovođenje djeteta u igraonicu, pružanje međuobroka svoj djeci uključenoj u igraonicu i slično.

Zaključno se može reći kako je razvoj komunikacijskih vještina kroz igru, roditeljima djece uključene u rad igraonice na mađarskom jeziku u sklopu Mađarske kulturne udruge "Pelmonostor" (MKE) iz Belog Manastira, najvažniji razlog upisa djece u igraonicu, dok manju važnost pridaju usvajanju mađarskog jezika.

8. LITERATURA

1. Brajša, P. (2000). *Umijeće razgovora*. Pula: C.A.S.H (2.izdanje).
2. Crnjac, M. (2007). Komunikacija u nastavi. Preuzeto 7.7.2020., sa https://bib.irb.hr/datoteka/559063.KOMUNIKACIJA_U_NASTAVI.pdf
3. Duran, M. (2003). *Dijete i igra*. Osijek: Naklada Slap (3.izdanje).
4. Juhas, Š., Matijaković, A. (2015). *Pèlmonostor Magyar Kultúregyesület*. Beli Manastir.
5. Lukić, A. (2016). Verbalna i neverbalna komunikacija. Preuzeto 6.7.2020., sa <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu:848>
6. Maleš, D. (1996). Od nijeme potpore do partnerstva između obitelji i škole. *Društvena istraživanja*, 5(1/1996), 75-88.
7. Maleš, D. (2012). Obitelj i obiteljski odgoj u suvremenim uvjetima. *Dijete, vrtić, obitelj*, 18(67/2012), 13-15.
8. Maričić, A., Kelić, M., Cepanec, M. (2012). Učestalost i funkcije majčinih verbalnih iskaza i gesta u ranom jezičnom razvoju. Preuzeto 6.7.2020., sa https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=117400
9. Pernar, M. (2010). Roditeljstvo. *Medicina Fluminensis*, 46(3/2010), 255-260.
10. Pintar, Ž. (2018). Roditeljstvo u otporu. *Školski vjesnik*, 67(2/2018), 287-298.
11. Preberg-Vilke, M. (1991). *Vaše dijete i jezik: materinski, drugi i strani jezik*. Zagreb: Školska knjiga.
12. Reardon, K. (1998). *Interpersonalna komunikacija: Gdje se misli susreću*. Zagreb: Alinea.
13. Šagud, M. (2015). Komunikacija odgojitelja i djece u igri i strukturiranim aktivnostima. *Školski vjesnik*, 64, 1(2015) 91-111.
14. Šego, J. (2009). Utjecaj okoline na govorno-komunikacijsku kompetenciju djece; jezične igre kao poticaj dječjem govornom razvoju. Preuzeto 7.7.2020., sa https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=244957
15. Varga, R. (2016). Communicating Beyond Words: Active Listening as a Key to Readaptation and Reintegration of Refugee Children. U U. Markowska-Manista, Urszula (ur.) *The Interdisciplinary Contexts of Reintegration and Readaptation in the Era of Migration - an Intercultural Perspective*. Warsaw: Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, 188-203.

16. Varga, R. (2013). Interkulturalna kompetencija kao kompetencija za cjeloživotno učenje. U K. Posavec i M. Sablić (ur.) *Pedagogija i kultura*. Zagreb: Hrvatsko pedagoško društvo, 334-344.
17. Varga, R.; Peko, A. Sabljak, M. (2019). Pre-Service Teachers' Concerns About Multigrade Teaching. U K. Jurčević, Lj. Kaliterna Lipovčan i O. Ramljak (ur.) *Mediterranean Issues, Book 2: Reflections on the Mediterranean*. Zagreb: Institute of Social Sciences Ivo Pilar; VERN Group; Croatian Academy of Sciences and Arts (HAZU); Euro-Mediterranean Academic Network, 613-622.
18. Varga, R. i Somolanji Tokić, I. (2015) Trebaju li nam sustavan odgoj i obrazovanje za aktivno slušanje? *Školski vjesnik*, 64(4); 647-660.

9. PRILOZI

Prilog 1. Instrument istraživanja

ANKETA

Anketiranje se provodi u svrhu istraživanja rada igraonice na mađarskom jeziku.
Molimo Vas da na sva pitanja odgovorite, jer je svaki odgovor važan za istraživanje.
Anketa je anonimna.

1. Kojeg je spola Vaše dijete u igraonici? (zaokružite) **Ž** **M**
2. Koje je dobi Vaše dijete u igraonici? (napisati na crtju) _____
3. Koliko dugo dijete dolazi u igraonicu? (upisati na crtju) _____
4. Govori li se u obitelji mađarski jezik? (zaokružite) **DA** **NE**

Ako ste odgovorili DA, tko sve u obitelji govori mađarski (npr. mama, tata, baka, ujak...)?

(napisati na crtju) _____

U tablici su navedeni različiti razlozi upisa djeteta u igraonicu na mađarskom jeziku. Zaokružite odgovarajući broj od 1 do 5 kako biste procijenili koliko je svaki od njih Vama važan (1 - uopće nije važan razlog, 5 – izrazito važan razlog). Uz navedeno, u dnu tablice možete navesti još razloga.

Razlozi za upis djeteta u igraonicu na mađarskom jeziku:	Uopće nije važan	Nije važan	Umjereno je važan	Važan je	Izuzetno je važan
U igraonici se dijete druži s drugom djecom.	1	2	3	4	5
U igraonici dijete može upoznati djecu mađarske	1	2	3	4	5
U igraonici se dijete zabavlja.	1	2	3	4	5
Igraonica je sigurno mjesto za čuvanje djece dok se	1	2	3	4	5
U igraonici dijete razvija svoje komunikacijske vještine.	1	2	3	4	5
U igraonici dijete uči mađarski jezik.	1	2	3	4	5
U igraonici se dijete igra s vršnjacima.	1	2	3	4	5
U igraonici se potiče razvoj dječje kreativnosti.	1	2	3	4	5
U igraonici dijete uči o mađarskoj kulturi.	1	2	3	4	5
U igraonici dijete uči surađivati s različitom djecom.	1	2	3	4	5
	1	2	3	4	5
	1	2	3	4	5

Možete upisati dodatne razloge i procijeniti ih.

Zahvaljujemo se na suradnji!